קכח. ג) פסחים קיב:, ד) ומום' פ"ג ה"כו.

ע"ש, י) ושבת קנ: ע"ש פסחי

ע"מ, ל | שבמ קר. ע"ש פסחי" קה: קו.], ל) צ"ל רבה, ל) [קדר נ: וש"נ], מ) מוספמא פ"ג הי"ג לעיל כו: כע., ל) [ע" שבת קיא. קיג.], מ) [שבת לא. מגילי כה:

ע"ג ס:ז. ע) ויומא ע. סוטה

נית דף ב., ו) לעיל כט. נדה ח., ז) [מענית ו.], ז'ן סנהד' לב. ע"ש, ע) שם

ל א ב מיי׳ פ״ו מהל׳ תפלה הלכה ע (סמג עשיו יע)

יטנטי ע (פתה פשין יט) טוש"ע או"ח סי' קד סעיף ג: לא ג מיי' פי"ג מהל' גירושין הלכה יו (סמג לאוין ל) טוש"ע אה"ע סי' יו

אבל עקרב פוסק. נירושלמי

מרתיע לבא כנגדו פוסק לפי שבא

כנגדו בכעם מתכוין להזיקו ומיהו

לא מלינו אם פסק שיחזור לראש

מדלא האמר ואם פסק חוזר

לראש אבל לתחלת ברכה מיהא

יחזור ואם טעה בג' ראשונות או בג'

אחרונות חוזר לתחלת הג' באבות

ברחשונות ובעבודה בחחרונות

כדאמרינן לקמן בפרקין (דף לד.): אמר

קאמר דאם היה נחש

:סעי׳ כט לב ד ה (מיי' פ"ו מהל' מפלה סמג עשין יט) מפלה סמג עשין יט) טוש"ע או"ח סימן קד סעיף

ד: לג ו מיי' פ"ב מה' תפלה הלכה טו סמג שם טוש"ע או"ח סי קיד סעי א:

לד ז מיי שם הלי טו סמג שם טוש"ע או"ח סי קיז סעי' א: לה ח ט מיי שם פלכה ד

הלי ו] סמג שם טוש"ע או"ח סימן רלד סעי' א: לו י מיי' פ"י מהל' תפלה הלכה ח סמג שם טוש"ע

אנים מי קיד סעי ה: או״ח סי קיד סעי ה: כ מיי שם הלי ט סמג שם טוש״ע או״ח סי קיז שם טוש״ע או״ח סי קיז :סעי ד

לח ל מיי שם הלי יד חמנ

לם מ טור שם: מ ג מיי פ"א מהלי ברכות הלכה עו סמג עשין כז טוש"ע או"ח סי' רו סע וסיי לנו סעיי ד (רב אלפס וסיי לטו סעיי ד (רב אלפס לקמן פ״ח]: מא ס שו״ע או״ח סיי ללד

(מעיף א

רבינו חננאל

והם אמרו המבדיל בתפלה צריד שיבדיל על הכוס. לחול. אבל בורא מאורי האש אומרו מיד במוצאי שבת. ואם לא אמר, מעוות אשר לא יוכל לתקן.

רב ניסים גאון

אפי' נחש כרוך על עקבו לא יפסיק אמר רב ששת לא שנו אלא נחש אבל עקרב פוסק. בתלמוד ארץ ישראל פירשו טעמא

באותה שעה אמרו אוי לו לאדם שפגע בו ערוד ואוי לו לערוד שפגע ואמרו מאי עיסקא דהדין חברברה אלא כד הוא נכית חברברה אלא כד הוא נכית לבר נשא אין בר נשא קדים למיא חברברה מיית ואין חברברה קדים למיא בר נשא מיית אמרון ליה תלמידוי רבי ולא הרגשתה יבא עלי ממה שהיה לבי מכוון בתפלתי לא הרגשתי אמר ר׳ יצחה רי יילייי מתחת כפות רגליו לקיים מה שנאמר (תהלים קמה) מה שנאמר (תות מזכירין רצון יראיו יעשה: מזכירין ובון יו אין יעשור: מוכירין גבורות גשמים בתחיית המתים. פירשו בתלמוד ארץ ישראל כשם שתחיי׳ המתים חיים לעולם כך . ירידת גשמים חיים לעולם נרדפה לדעת את ה' ויבא כגשם לנו ובבראשית רבה בריה דר' חייא בר אבא אף חכמים קבעו אותה בתחיית

אבל עקרב פוסק. ונוטלו לפי שהעקרב ³ מסוכן לעקוץ יותר משנחש מוכן לישוך: אין מעידין עליו. לומר לאשחו מת בעליך להתירה לינשת פעמים שחין התריות רעבים וחין חוכלין חותו: נחשים ועקרבים. או זה או זה מעידים עליו שמת חלמת מועד הנחש לישוך: אגב אינצא. כשנפל עליהם ודחקם הזיקוהו: שור סם. שלא נגח אדם: מועד. שנגח ג' פעמים: בדקולא. סל שחולין בו חבן בראשו ואוכל: ושדי דרגא. לאו דוקא אלא כלומר הזהר ממנו הרבה: ביומי ניסן. מתוך שעברו ימי הסתיו שהארץ יבשה ועכשיו רואה אותה

> מחזיר לו א"ל לאו ואם היית מחזיר לו מה היו עושים לך א"ל היו חותכים את ראשי בסייף א"ל והלא דברים ק"ו ומה אתה שהיית עומד לפני מלך בשר ודם שהיום כאן ומחר בקבר כך אני שהייתי עומד לפני מלך מלכי המלכים הקב"ה שהוא חי וקיים לעד ולעולמי עולמים על אחת כמה וכמה מיד נתפיים אותו השר ונפטר אותו חסיד לביתו לשלום: אפי' ינחש כרוך על עקבו לא יפסיק: אמר רב ששת לא שנו יאלא נחש אבל עקרב פוסק מיתיבי ינפל ילגוב אריות אין מעידין עליו שמת נפל י

לחפירה מלאה נחשים ועקרבים מעידין עליו שמת שאני התם דאגב איצצא מזקי א"ר יצחק יראה שוורים פוסק דתני רב אושעיא יימרחיקין יימשור תם חמשים אמה ומשור מועד כמלא עיניו תנא משמיה דר' מאיר ריש תורא בדקולא סליק לאגרא ושדי דרגא מתותך אמר שמואל הני מילי בשור שחור וביומי ניםן מפני שהשמן מרקד לו בין קרניו ת"ר ימעשה במקום אחד שהיה ערוד והיה מזיק את הבריות באו והודיעו לו לר' חנינא בן דוםא אמר להם הראו לי את חורו הראוהו את חורו ינתן עקבו על פי החור יצא ונשכו ומת אותו ערוד נטלו על כתפו והביאו לבית המדרש אמר להם ראו בני אין . ערוד ממית אלא החמא ממית באותה שעה אמרו אוי לו לאדם שפגע בו ערוד ואוי לו לערוד שפגע בו ר' חנינא בן דוםא: מתני' סימזכירין גבורות גשמים בתחיית המתים יושאלה בברכת השנים יוהבדלה בחונן הדעת יר"ע אומר אומרה ברכה רביעית בפני עצמה רבי אליעזר אומר בהודאה: גמ' מזכירין גבורות גשמים מאי מעמא "אמר רב יוסף מתוך ששקולה כתחיית המתים לפיכך קבעוה בתחיית המתים ושאלה בברכת השנים מאי מעמא אמר רב יוסף מתוך שהיא פרנסה לפיכך קבעוה בברכת פרנסה הבדלה בחונן הדעת מ"ט א"ר יוסף מתוך שהיא חכמה קבעוה בברכת חכמה ורבנן אמרי מתוך שהיא חול לפיכך קבעוה בברכת חול א"ר אמי גדולה דעה שנתנה בתחלת ברכה של חול וא"ר אמי יגדולה דעה שנתנה בין שתי אותיות שנאמר יכי אל דעות ה' וכל מי שאין בו דעה אסור לרחם עליו שנאמר יכי לא עם בינות הוא על כן לא ירחמנו עושהו אמר רבי אלעזר גדול מקדש שנתן בין ב' אותיות שנאמר יפעלת ה' מקדש ה' וא"ר אלעזר כל אדם

חוזר לרחש. לתפלה ולכום: הלכתא שיש בו דעה כאילו נבנה בית המקדש בימיו דעה נתנה בין שתי אותיות מקדש נתן בין שתי אותיות מתקיף לה ∞רב אחא קרחינאה אלא מעתה גדולה נקמה שנתנה בין שתי אותיות שנאמר יאל נקמות ה' אמר ליה אין במילתה מיהא גדולה היא והיינו דאמר עולא שתי נקמות הללו למה אחת למובה ואחת לרעה למובה דכתיב יהופיע מהר פארן לרעה דכתיב אל נקמות ה' אל נקמות הופיע: רבי עקיבא אומר אומרה ברכה רביעית כו': א"ל רב שמן בר אבא לר' יוחנן מכדי אנשי כנסת הגדולה תקנו להם לישראל ברכות ותפלות קדושות והבדלות נחזי 6 היכן תקון א"ל בתחלה קבעוה בתפלה העשירו קבעוה על הכום הענו חזרו וקבעוה בתפלה והם אמרו יים המבדיל בתפלה צריך שיבדיל על הכום איתמר גמי אמר ר' חייא בר אבא אמר רבי יוחנן אנשי כנסת הגדולה תקנו להם לישראל ברכות ותפלות קדושות והבדלות בתחלה קבעוה בתפלה העשירו קבעוה על הכום חזרו והענו קבעוה בתפלה והם אמרו המבדיל בתפלה צריך שיבדיל על הכום איתמר נמי רבה ורב יוסף דאמרי תרווייהו המבדיל בתפלה צריך שיבדיַל על הכוֹם אמר ∘רבא וּומותבינן אשַמעתין ∞מעה יולא הזכיר גבורות גשמים בתחיית המתים יושאלה בברכת השנים מחזירין אותו לוהבדלה בחונן הדעת אין מחזירין אותו מפני שיכול לאומרה על הכום לא תימא מפני שיכול לאומרה על הכום אלא אימא מפני שאומרה על הכום איתמר נמי אמר רבי בנימין בר יפת שאל ר' יוסי את ר' יוחנן בצידן ואמרי לה ר׳ שמעון בן יעקב דמן צור את ר׳ יוחנן ואנא שמעית המבדיל בתפלה צריך שיבדיל על הכום או לא ואמר ליה צריך שיבדיל על הכום איבעיא להו המבדיל על הכום מהו שיבדיל בתפלה אמר רב נחמן בר יצחק פקל וחומר מתפלה ומה תפלה דעיקר תקנתא היא אמרי המבדיל בתפלה צריך שיבדיל על הכום המבדיל על הכום דלאו עיקר תקנתא היא לא כ"ש תני ר' ∘אחא אריכא קמיה דרב חיננא המבדיל בתפלה משובח יותר ממי שיבדיל על הכום ואם הבדיל בזו ובזו ⊕ינוחו לו ברכות על ראשו הא גופא קשיא אמרת המבדיל בתפלה משובח יותר ממי שיבדיל על הכום אלמא תפלה לחודה סגי והדר תני אם הבדיל בזו ובזו ינוחו לו ברכות על ראשו וכיון דנפיק ליה בחדא אפטר והויא שברכה שאינה צריכה ואמר רב ואיתימא ר"ל ואמרי לה ר' יוחנן ור"ל באמרי תרוייהו יכל המברך ברכה שברכה שאינה צריכה ואמר רב ואיתימא ר"ל ואמרי לה ברכה שאִינה צריכה עובר משום ילא תשא אלא אימא הכי אם הבדיל בזו ולא הבדיל בזו ינוחו לו ברכות על ראשו בעא מיניה רב חסדא מרב ששת מעה בזו ובזוס מהו אמר ליה סמעה בזו ובזו חוזר לראש אמר

מלאה דשאים זחה דעתו עליו ונכנס בו ילר הרע: ערוד. מן הנחש והלב בא שנוקקין זה עם זה ויולא משניהם ערודף: חת חורו. שהוא יוצא משם: ומת הערוד. מלאתי בה"ג אמרי במערבאי כשהערוד נושך את האדם אם הערוד קודם למים מת האדם ואם האדם קודם למים מת הערוד ונעשה נס לר' חנינא ונבקע מעין מתחת עקבו: בותני' מוכירין גבורות גשמים. משיב הרוח שחינו לשון בקשה אלא לשון הזכרה ושבח: ושוחלין. ותן טל ומטר לשון בקשה: והבדלה בחונן הדעת. במולחי שבת אתה חוננתנו: גבו׳ מתוך שהיא חכמה. החכם יודע להבדיל בין קדש לחול ובין טמא לטהור: בין שתי חוחיות. בין שתי הזכרות: במילתה מיהא גדולה היא. במקום שלריכה נקמה דבר גדול הוא: שתי נקמות הללו למה אחת לרעה. להנקם מן העכו"ם שלא קבלו את התורה: ואחת לטובה. כדאמרינן בב"ק (דף לח.) מפארן הופיע והפקיר ממוגן לישראל שור של ישראל שנגח שור של עכו"ם פטור: הופיע. גלה והפקיר כשלא קבלו את התורה: ש העשירו. לקנות יין: קבעוה על הכום. ואו נשתכחה תקנת עורא וכשחזרו והענו קבעוה בתפלה

ונחלקו היאך יאמרוה: בחחלה. כשעלו מן הגולה והיו דחוקים:

קדושות. קדוש היום: מפני שיכול. משמע אם ירנה שלא לחזור ולהתפלל הא אם אמרה בתפלה א"ל לאומרה

על הכוס: ואנא שמעית. אני שמעתי:

ע"ג ט.], ש) [מיר פירושו מח.], פ) [עיר פירושו ברח"ש], ל) נ"ח מוכן, ק) [חולין קס.], ר) [ירושלמי פ"ה סוה"ח], ש) [דבורי רש"י נדפסו בטעות ולריך להפכסן, תורה אור השלם ו. אל תרבו תדברו גבהה ז. אַכ יַשְׁ בּי וְּיַבְּי יִּ בְּרַוְּהְּ יַצֵא עַתְקּ מַפְּיַכֶּם כִּי
אַל דַּעוֹת יִיְ וְלוֹ נַתְבְּנוּ תַּיְּ עַלְלוֹת: שמואל א ב ג
גַ בִּיבשׁ קצִירָה תַּשְׁבְּרְנָה בִי לא עם בִינות הוא על בֵּן לא יְרַחֲמֶנוּ עשׁהוּ וְיֹצְרוֹ לא יְרַחֲנֶנוּ: ישעיהוּ כז יא 3. תְבָאַמוֹ וְתִשָּעֵמוֹ בְּהַר בַּתַלְתְּךְּ מָכוֹן לְשִׁבְּתְּךְּ פָּעַלְתָּ יִיָּ מִקְּרָשׁ אֲדֹנִי בּוֹנְנוּ שמות טו יז יי, אַל נְקְמוֹת יִיְ אֵל נְקְמוֹת 4. אֵל נְקְמוֹת יִיְ אֵל נְקְמוֹת הוֹפִיעַ: תהלים צד א 5. וַיֹּאמֵר יִיָּ מִסִּינַי בָּא וְזָרַח

מִימִינוּ אֵשׁ דְּת קמוּ: דברים לג ב 6. לא תִשָּׁא אֶת שֵׁם יְיִ אֵלֹהֶיךְ לַשָּׁוְא בָּי לֹא יְנַקָּה יָּיָאַת אֲשֶׁר יִשָּׁא אֶת שְׁמוּ שמות כו

משועיר למו הופיע מהר

פַארָן וְאַתָּה מֵרְבָבֹת קֹדֵשׁ

מימינו אש דת למו:

הגהות הב"ח

(א) גמ' ניחזי היכו תיהוו. נ"ב לח) גבל לחור היק עדקון, יייב בפרק מי שמחו. דף כב ע"ב גבי טבילת בעלי קרי פריך תלמודא נמי הכי וע"ש במוק':

גליון הש"ם

גם' נתן עקבו על פי החור. עיין יפה מראה בתענית (פרק ג סימן יז) ד"ה מפלתו:

מוסף רש"י

אומרה ברכה רביעית בפני עצמה. להגדלה במולאי שבתות ואינו כוללה שתי אותיות. של שם, כך שמעתי. ל"ח כל שמות, על שזכו נפנינה ענ שחתרו נעשה ונשמע, ונקמה היינו מגמול (שם). ראחת לדעה. לפורענות לעובדי כוכבים שנפרע מהן ליום הדין, כדאמרינן בפ"ק דמס' ע"ז (ד.) נוקם ה' ונעל חמה (ד.) נוקם ה' ונעל חמה לעכו"ם שהוא בעלמו ובכבודו לח:) אדידיה גופיה הא מותיב

פתיחה ובזו פתיחה בזו יד (יחזקאל לז) היתה עלי יד ה' ובזו יד (תהלים קמה) פותח את ידך בזו פתיחה (יחזקאל לז) הנני פותח את קברותיכם ר' יודן בשם ר' אלעזר בר אבינה בזו שירה ובזו שירה (ישעיה טב) ירונו יושבי סלע ובזו שירה (תהלים מה) יתרועעו אף ישירו: